

Jde svět se zavázanýma očima vstříc jaderné válce?

 ceskylist.cz/ozbrojene-konflikty/jde-svet-se-zavazanyma-ocima-vstric-jaderne-valce

9. září 2024

Úvod

V osudném roce 2024 je pozornost světa rozptýlena nejprve na probíhající a expanzivní se válku NATO (prostřednictvím Ukrajiny) proti Rusku, kterou vyprovokovaly USA a NATO na Ukrajině, „*aby oslabily Rusko*“.

Ve skutečnosti šlo od počátku o zástupnou válku mezi Spojenými státy a Ruskem, kterou prosazovali američtí neoconi. Je to válka, která oficiálně začala tím, že americká vláda již v roce 2013 financovala a posléze v roce 2014 násilně svrhla zvolenou proruskou vládu prezidenta **Viktora Janukovyče**.

Za druhé je to probíhající konflikt mezi Izraelem a Palestinci v Gaze, který začal útokem Hamásu v říjnu 2023. Po něm izraelská **Netanjahuova** vláda zabila více než 50 000 Palestinců. Takto rozsáhlý masakr civilistů a ničení zanechaly tisíce dětí sirotky, šokovaly historiky genocidy a zahanbily svědomí celého světa. Přesto se zdá, že novodobý masakr palestinského lidu nemá konce.

Na druhou stranu jsme letos byli také svědky konání "extravagantních" letních olympijských her v Paříži. Po této velké "oslavě míru" mezi národy (ze kterých byli apriori vyloučeni sportovci z Běloruska a Ruska, nikoliv však z Izraele) následovala politická sága v americké prezidentské volební kampani, kdy byl dosavadní demokratický prezident **Joe Biden** pod tlakem odvolán ze své kandidatury ve prospěch viceprezidentky **Kamaly Harris**.

Ve stínu se však odehrávaly další děsivější události. List New York Times totiž v úterý 20. srpna odhalil, že loni v březnu prezident **Joe Biden** v rámci nebezpečného projevu brinkmanshipu tajně schválil

novou koordinovanou americkou jadernou strategií. Jde o plán současné jaderné konfrontace Spojených států s Ruskem, Čínou a Severní Koreou.

To, že takový plán existuje, není příliš uklidňující, uvážíme-li, že Spojené státy byly první a jedinou zemí, která v srpnu 1945 svrhla jaderné bomby na města Hirošimu a Nagasaki, což mělo za následek statisíce mrtvých.

Skutečnost, že by světová jaderná válka v dnešní době mohla být považována za možnou, dokonce pravděpodobnou, je zarážející. Jak dokládá výše uvedený citát z projevu prezidenta **Johna F. Kennedyho** z června 1963,

„přijetí takového postupu v jaderném věku by bylo jen důkazem bankrotu naší politiky - nebo kolektivního přání smrti pro svět“.

Závažné důsledky příprav zemí na jadernou válku

Programy jaderných výdajů tří největších jaderných mocností - Číny, Ruska a Spojených států - hrozí vyvolat závody v jaderném zbrojení na třech stranách, protože se hroutí světová architektura kontroly zbrojení. Rusko a Čína rozšiřují své jaderné kapacity a ve Washingtonu sílí tlak, zejména mezi stoupenci amerického vojensko-průmyslového komplexu (MIC), aby Spojené státy odpověděly stejnou měrou.

Nedostatek důvěry a ochoty kontrolovat a omezovat výrobu jaderných zbraní může předznamenat novou éru vývoje nových jaderných zbraní, včetně nasazení útočných jaderných zbraní mezikontinentálního doletu. To znamená, že hlavní jaderné mocnosti by mohly rozšířit vývoj nových jaderných zbraní právě v době, kdy se geopolitické napětí stále zvyšuje. To jistě ohrozí bezpečnost všech národů.

„Při obraně vlastních životních zájmů musí jaderné mocnosti zabránit takovým konfrontacím, které protivníka přivedou k volbě buď ponižujícího ústupu, nebo jaderné války. Přijmout takový postup v jaderném věku by bylo jen důkazem bankrotu naší politiky - nebo kolektivním přáním smrti pro svět.“

John F. Kennedy (1917-1963),
35. prezident USA v letech
1961-1963, (v projevu při
nástupu do úřadu s názvem
„Strategie míru“, který
přednesl na Americké
univerzitě ve Washingtonu v
pondělí 10. června

Hodiny soudného dne lidstva se stále více blíží půlnoci

Podle Bulletinu atomových vědců (Bulletin of the Atomic Scientists) byla jeho metafora neboli symbol hodin soudného dne, vytvořený v roce 1947, nastavena na 90 sekund do půlnoci v lednu 2023. Na tomto nejvyšším bodě byl udržován i v lednu 2024, protože lidstvo nadále údajně čelí vysokému stupni ohrožení v hlavních oblastech: největšímu riziku jaderné války a nové hrozbě umělé inteligence.

V červenci 1991, na konci studené války, podepsaly Spojené státy (prezident **George H. W. Bush**) a Sovětský svaz/Rusko (prezident **Mikail S. Gorbačov**) dvoustrannou Smlouvu o omezení

strategických zbraní (START I), jejímž cílem bylo podpořit jaderné odzbrojení.

George Bush (vlevo) a Michail Gorbačov během společné tiskové konference v Moskvě 31. července 1991. Fotograf: Mike Fisher/AFP/Getty Images

Obě strany se v ní zavázaly snížit svůj arzenál strategických útočných jaderných zbraní. Hodiny soudného dne atomových vědců pak byly nastaveny na 17 minut do půlnoci.

(Poznámka: START I byl úspěšný. Jeho důsledkem bylo odstranění přibližně 80 % všech tehdy existujících strategických jaderných zbraní, když byla koncem roku 2001 dokončena jeho konečná realizace.)

Dnes, kdy je svět vržen do nové studené války a kdy se zvyšuje geopolitické napětí mezi USA, EU a NATO na jedné straně a Ruskem, Čínou, Severní Koreou a Íránem na straně druhé, je však riziko velkého globálního jaderného kataklyzmatu velmi vysoké.

Od smlouvy START I většina dohod o kontrole zbraní selhala

Po úspěchu smlouvy **START I** byly mezi USA a Ruskem podepsány dvě další smlouvy o dalším snížení zásob jaderných zbraní. Obě selhaly.

Nejprve v lednu 1993 podepsali americký prezident **George Bush** a ruský prezident **Boris Jelcin** novou smlouvu o omezení strategických zbraní nazvanou **START II**, která měla rozšířit to, čeho dosáhla smlouva **START I**. Tato nová smlouva však nikdy nevstoupila v platnost.

Důvodem bylo rozhodnutí administrativy **George W. Bushe** v červnu 2002 odstoupit od **Smlouvy o protiraketové obraně (ABM)**, která mezi USA a SSSR platila od roku 1972 a která byla jednou z podmínek pro uskutečnění **START II**.

Prezidenti George H. W. Bush a Boris Jelcin podepisují 3. ledna 1993 ve Vladimírském sále moskevského Kremlu smlouvu **START II**.

Mnozí pozorovatelé považovali americké odstoupení od smlouvy **ABM** za první krok k opuštění účinných právních omezení šíření jaderných zbraní.

Za druhé, prezident **Barack Obama** se pokusil oživit vzájemné omezování útočných jaderných zbraní v zájmu zajištění bezpečnějšího světa, když v dubnu 2010 podepsal s tehdejším prezidentem Ruské federace **Dmitrijem Medveděvem** novou smlouvu **START**. Mezi některými americkými republikánskými senátory a washingtonskými think-tanky, jako je Heritage Foundation, však narůstala skepse vůči snižování jaderných zbraní.

Smlouva **New START** měla trvat deset let s možností prodloužení až o pět let po dohodě obou stran.

Barack Obama a Dmitrij Medveděv po podpisu smlouvy START III (New START) v Praze 8. dubna 2010

V únoru 2017 však tehdejší prezident **Donald Trump** sdělil ruskému prezidentovi **Vladimiru Putinovi**, že od smlouvy **New START** odstupuje, a vyjádřil názor, že je pro Rusko příliš výhodná a že se jedná o „špatnou dohodu vyjednanou Obamovou administrativou“.

Veškeré pokusy **Trumpa** a **Putina** o vypracování náhrady smlouvy **New START** před vypršením její platnosti v roce 2021 ztroskotaly. Rusko zašlo tak daleko, že obvinilo **Trumpovu** administrativu z „úmyslné a záměrné“ demontáže mezinárodních dohod o kontrole zbrojení a zmínilo její „kontraproduktivní a otevřeně agresivní“ přístup při jednáních.

Nicméně v lednu 2021 nově zvolená **Bidenova** administrativa přece jen přijala ruský návrh na prodloužení smlouvy **New START** o snížení počtu jaderných zbraní o pět let, tj. do roku 2026.

To byl poslední pokus Spojených států a Ruska o zvýšení vzájemné jaderné bezpečnosti prostřednictvím dvoustranných jednání.

Ruský prezident Vladimir Putin s americkým prezidentem Donaldem Trumpem

Historický precedens

Politické vztahy mezi Spojenými státy a Ruskem jsou stále napjatější, zejména po ruské invazi v únoru 2022 na sousední Ukrajinu.

Ruská vláda evokovala dva hlavní důvody svého kroku: ochránit ukrajinskou ruskojazyčnou menšinu před excesy kyjevského agresivního režimu a zabránit vstupu této země do NATO, což by znamenalo rozmístění amerických raket s jadernými zbraněmi u ruských hranic.

Tato válka měla za následek obrovské množství destrukce, utrpení a mnoho mrtvých. Je to válka, které se dalo předejít s minimem dobré vůle, diplomacie a několika ústupky.

„Uvolněním atomové energie přivedla naše generace na svět nejrevolučnější sílu od doby, kdy pravěký člověk objevil oheň. Tuto základní sílu vesmíru nelze vměstnat do zastaralého pojetí úzkých nacionalismů.“

Prohlášení Nouzového výboru atomových vědců, jemuž předsedal Albert Einstein, 22. ledna 1947.

Tento konflikt v lecčem připomíná kubánskou raketovou krizi z roku 1962

Sovětský svaz umístil na Kubě, 90 mil od pobřeží USA, rakety s jadernými zbraněmi v reakci na rozmístění amerických raket s jadernými zbraněmi v Itálii a Turecku.

Mezi prezidentem **Kennedym** a prezidentem **Chruščovem** bylo nakonec dosaženo kompromisu: sovětská vláda demontovala své zbraně na Kubě a americká vláda tajně souhlasila s demontáží všech útočných zbraní, které rozmístila v Turecku.

Závěr

Svět se stává stále chaotičtějším a nebezpečnějším místem. To má mnoho společného se současným nedostatkem dohod o jaderném odzbrojení mezi hlavními jadernými mocnostmi. **Pokud by v takovém ovzduší nedůvěry jedna jaderná země zahájila útok jadernou zbraní, mohlo by to znamenat existenční hrozbu pro stovky milionů obyvatel planety.**

Zničující jaderná válka by měla nejen tragické lidské, ale i ekonomické důsledky. Znamenala by obrovské plýtvání zdroji, ale mohla by také způsobit jadernou zimu se škodlivým spadem na plodiny, což by vedlo k hladomoru, a kromě toho by byla velkým zdrojem znečištění ovzduší.

Jaderná válka by mohla přinést zisk vojenskému jadernému průmyslu v některých zemích, ale vyvolala by chaos v globální ekonomice, způsobila by inflaci v zúčastněných zemích a stagflaci v soukromém sektoru národních ekonomik.

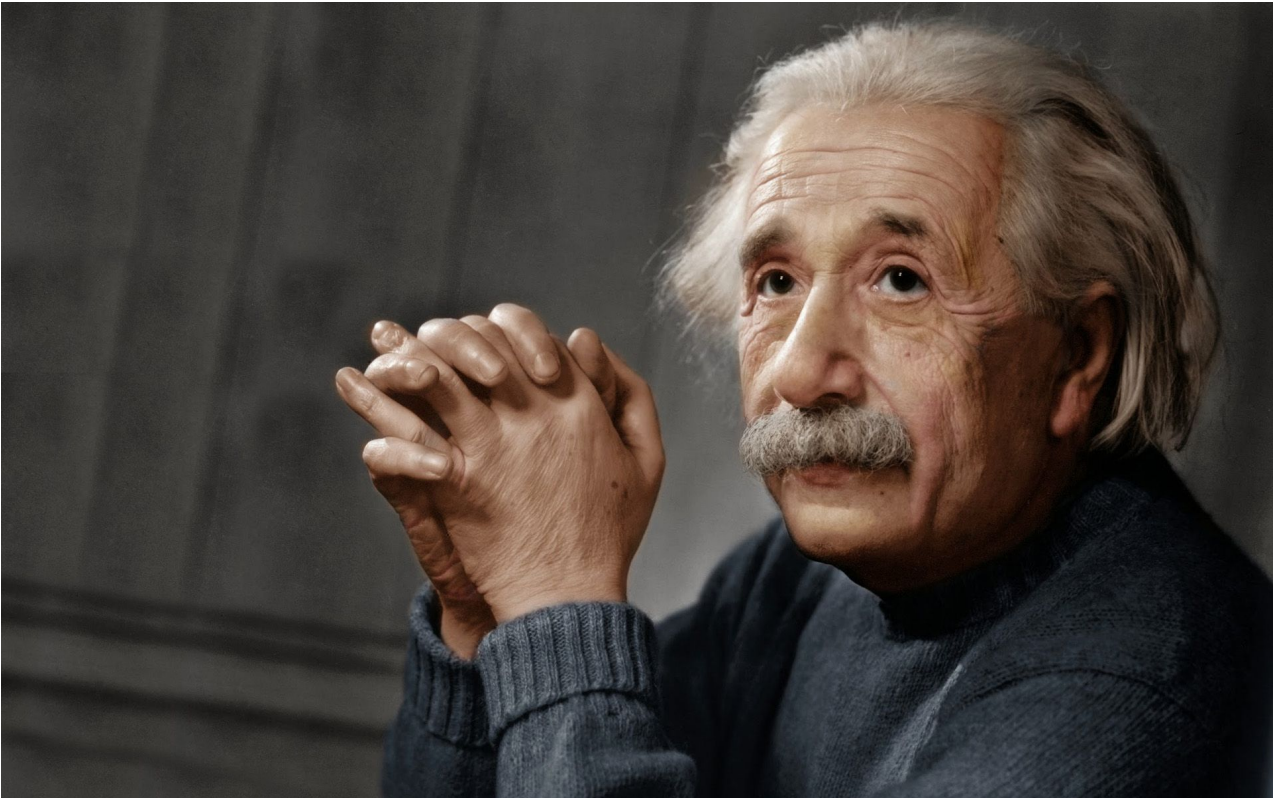
Pokud budou představitelé zemí s jadernými zbraněmi i nadále zlehčovat hrozbu plnohodnotné jaderné války a fantazírovat o tom, že mohou jadernou válku „vyhrát“, může svět směřovat přímo k existenční katastrofě.

Proto je povinností všech, vedoucích představitelů i občanů, usilovat o zrušení válek, které lidstvo neposouvají kupředu, ale spíše ho vracejí zpět.

„Nevím, jakými zbraněmi bude vedena třetí světová válka, ale čtvrtá světová válka bude vedena klacky a kameny.“

Albert Einstein (1879-1955), teoretický fyzik německého původu, (v rozhovoru pro časopis „Liberal Judaism“, duben-květen 1949)

“

Albert Einstein

Rostislav (Lucifer) Lussier: Vydavatel Českého listu, politolog, publicista, geopolitický analytik, analytik ozbrojených konfliktů

Poznámka pro čtenáře: Klikněte prosím na tlačítka pro sdílení výše. Sledujte nás na Facebooku a Twitteru a přihlaste se k odběru našeho kanálu Český List na Telegramu. Neváhejte

přeposílat a široce sdílet články Českého Listu a zvažte příspěví na provoz našeho webu

Prosím podpořte náš projekt!

Bez vaší pomoci se neobejdeme. Vaše příspěvky pomáhají zvládat opakující se měsíční platby a udržet portál v chodu. Potřebujeme vaši pomoc a podporu

→ Číslo účtu 2302374672/2010

→ IBAN: CZ03 2010 0000 0023 0237 4672

→ BIC/SWIFT: FIOBC